

VICENÇ ESTEVE i ALBERT

Joan Peiró.

anarcosindicalista excepcional

Joan Peiró, va néixer a Barcelona, més concretament en el veïnat de Sants, l'any 1887. De fet sembla

que arribà a aquest món especialment concebut per viure una vida de grans clars i obscurs: anarcosindicalista convençut, conscient dels ideals revolucionaris, però home de pau, extremadament honest, idealista i lluitador infatigable, caràcter educat i amable, amic dels amics, i molt intel·ligent. Si hi afegim que va viure i morí fidel als seus ideals, gairebé tindrem, en síntesi el seu retrat.

Però ens interessa i molt veure'l amb major amplitud. Costa una mica d'imaginar aquell vailet, que entrà a treballar en una fabrica de vidre de la Bordeta, un dels oficis més durs, i que, sense haver obert mai una gramàtica, seria capaç per un costat d'arribar a dirigir «Cristalleries de Mataró» una de les grans i modèliques indústries del nostre país, i a l'hora col·laborar amb un grapat de diaris, no tots sindicalistes. Des de «Solidaritat Obrera» òrgan de la C.N.T., «Diluvio», «Acción Sindical Obrera», «Vida Sindical», fins a «L'Opinió» diari lliberal, i el matorró «Llibertat». Entremig de les seves múltiples activitats va escriure diversos llibres, d'entre els quals cal destacar *Perill a la Rereguarda*, pels difícils moments en què el va publicar, amb tan nobles sentiments.

Com hem dit, Peiró va ésser un gran vidrier i directiu indus-

trial, facultats que va posar intensament al servei dels seus ideals cooperativistes i revolucionaris. Dins la poderosa central sindical Confederación Nacional del Trabajo, C.N.T., va tenir un lloc destacat a les cúpules, primer regionals i després nacional, i no diguem local. Va formar part per allà els anys 1929 i 1930 amb Angel Pestanya, del grup que pugnaven per separar en el possible la C.N.T. de la F.A.I. fracció més revolucionària i violenta. Varen tenir considerables adeptes i els deien «Els Trentistes». Fou, també, director de «Solidaridad Obrera», de màxima difusió entre la classe obrera.

El 18 de juliol de l'any 1936, com és prou sabut, l'aixecament militar contra la República, es

contestà amb una oposició ciutadana que, a banda de reduir immediatament la rebel·lió, amb la col·laboració de les forces d'ordre públic fidels al Govern, es transformà, en part, en una multitud desaforada, incendiària i moltes voltes fins i tot criminal. Dels denominats «feixistes», el dia 20 de juliol, ja no en quedava ni un: tots estaven morts, o presoners o molt amagats. No obstant, aleshores, es va desplegar un eixam de gent que amb les armes que els havien

Costa d'imaginar aquell vailet,
que entrà a treballar en una
fabrica de vidre de la Bordeta
i que, sense haver obert mai
una gramàtica, seria capaç,
per un costat, d'arribar a
dirigir «Cristalleries de Mataró»
i alhora col·laborar amb un
grapat de diaris

lliurat i automòbils que varen «requisar», anaven a la caça, envaïen ciutats i viles, cremant les esglésies i vertaders tresors artístics que hi havia, i matant algun desgraciat que feia cara de feixista o amb qui s'hi tenia algun plet pendent. D'assassinar-lo en una cuneta se'n deia «fer-li el passeig». Aquest deplorable desviament de la lluita antifeixista produí un estat de por, i cert descrèdit de la República, que es va veure refusada per les democràcies que varen promoure el cèlebre pacte de «No intervenció» que obligava a no immiscir-se en la guerra civil espanyola i, naturalment, no prestà cap ajut o subministre bèl·lic als contendents, el que no privà que Hitler i Mussolini ajudessin al bàndol denominat «nacional» del general Franco, amb armament i unitats militars senceres.

Dintre el mateix mes de juliol, en plena eferescència revolucionària, Joan Peiró, enmig del silenci general per la por, alçà la seva veu i va escriure cridant a l'ordre als perillous exaltats, i edità l'esmentat llibre *Perill a la Rereguarda* que només ell podia signar. Advertint als perillous exaltats que havien de deixar els seus atacs criminals contra el poble, del color que fos, i en desqualificació de la causa de la República. Per part dels indesitjables no va ésser gens ben rebuda la seva campanya, i àdhuc, s'aixecaren rumors agres-

sius contra la seva persona.

Ho recordo molt bé tot. Jo havia tingut l'avinentesa de conèixer personalment al senyor Joan Peiró, per la bona amistat que l'unia amb el meu pare (home fidel i amic de Francesc Macià), la qual cosa demostra que no existia sectarisme. Evidentment, existia l'altra cara d'en Peiró sindicalista fervent. Aparentment menys pacífic, entusiasta de la col·lectivització, amb les corresponents expropiacions i el que fes falta per accedir a una societat igualitària. Qui només el conegués per aquest costat, dur com tot dirigent sindical ben convençut, li hauria costat força de comprendre la possibilitat d'una amistat entre aquells dos homes.

La qualitat moral, bondat, i vàlua intel·lectual de Joan Peiró, i la seva suprema honradesa, demostrada fins a l'últim acte de la seva vida, el portaren a les més altes instàncies de govern, en moments ben difícils. Ell que procedia d'una infància il·letrada, totalment auto-format, va ésser Ministre d'Indústria, l'any 1937; Comissari General d'Energia Elèctrica, el 1938. Sempre va continuar tenint una remarcable activitat literària.

Quan fatalment arribà el final de la nostra tristíssima Guerra Civil, i com no podia ésser d'altra manera, tot el desgavell que havíem sofert a la rereguarda, i les lògiques repercussions que vàrem

sofrir al front, produí el dramàtic i turbulent exili cap a França. Peiró i la seva família, com la majoria de polítics del costat republicà decidí acollir-se a la pretesa pàtria de la llibertat, que malauradament (segurament influïts per la pressió dels ocupants nazis) no va ésser lloc de tal acolliment. Ell va ésser detingut i lliurat a la Gestapo, que el posà en mans de les autoritats del nou règim espanyol. Pel febrer del 1941 ingressava als calabossos de la Direcció de Seguretat a Madrid i després a la presó de València.

En la seva llarga penitència a la presó, on va tenir extensa oportunitat de fer totes les reflexions, se li va presentar per part d'alguna alta jerarquia del règim, l'oferiment de passar-se amb tot el seu gran coneixement del moviment social i, naturalment, el seu prestigi d'excel·lent sindicalista, a l'estructura del Sindicat dels vencedors, el sindicat C.N.S. d'origen falangista, que li representaria l'indult i una nova vida.

Joan Peiró i Belis, amb prou temps per reflexionar entre reixes sobre la pena que indubtablement l'esperava, de no acceptà el capgirament que li proposaven, imposat de la seva extraordinària honestedat i la fermesa dels seus ideals, va refusar l'oferiment feixista. El 24 de juliol de 1942, fou afusellat a Paterna, València, als seus cinquanta-cinc anys.

GIL PARÉS

CORREDOR D'ASSEGURANCES - IMMOBILIÀRIA

Carrer Gran, 52
Tel. 93 797 10 13
Fax 93 756 04 99
08310 Argentona

Miquel Biada, 68
Tel. 93 757 46 22
Fax 93 757 46 30
08302 Mataró

Forn de Pa
Pastisseria

Tel. 93 797 02 04

08310 ARGENTONA